

Ureja uredniški odbor / Odgovorni urednik Slavko Beznik / Uredništvo in uprava: Kranj, Savski breg štev. 2; telefon Štev. 475; tek. račun pri NB Kranj okol. štev. 624-127

Iz haja vsak sobjoto
Letna naročnina 400.— din
Polletna naročnina 200.— din
Četrtnetna naročnina 100.— din
Mesečna naročnina 35.— din
POSAMEZNA ŠTEV. 8.- DIN

GORENJSKE

PREMALO POLITIČNEGA DELA

je v nekaterih organizacijah SZDL na Gorenjskem —
Priprave na kongres so živahne

Danes bo pričel kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Trajal bo štiri dni. Novost bo v tem, da bo večji del svojega poteka zasedal ločeno v treh skupinah: v tisti za organizacijska in politična vprašanja SZDL, v skupini, ki bo obravnavala delavsko samoupravljanje, in v skupini za politično delo na vasi. Kongres bo zlasti pomemben zato, ker se bodo delegati, ki jim je bližja ena od navedenih problematik, po treh glavnih referatih posvetili globljemu in temeljitejšemu razpravljanju v ustrezni skupini. Slovenskim okoliščinam bodo približali in konkretizirali načela z zveznega kongresa Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Govoril bodo o tem, kako oddaljene Leskovice. Povsem daleč se je pri nas že je razumljivo, da se niso odzvali temu vabilu. Menili so, da bi laže prišel v Leskovico kak član občinskega odbora in imel tam sestanek, ki bi bil polnostilno obiskan.

Povsed je opaziti, da so se v predkongresnem času frontne organizacije manj posvetile političnemu delu, več pa drugim, tudi zelo važnim stvarjem — predvsem gospodarstvu in kulturno-prosvetnemu delu.

Vse organizacije SZDL na Gorenjskem pripravljajo za juči akademije in počastitev dvanajstletnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Na Jesenicah bodo priredili velik koncertni večer, na katerem bo nastopilo skoraj pet deset jeseniških kulturnih delavcev. Precej je krajev, ki bodo proslavili svoje občinske praznike in se nanje res vneto pripravljajo. V Podnartu je SZDL močno poživila kulturno-prosvetno življenje. V Mengšu že sedaj tečejo priprave za svečano otvoritev glasbeno šole 22. julija.

Po vsem Gorenjskem je Fronta v tem času seznanjala svoje članstvo z gradivom s četrtega kongresa SZDL Jugoslavije. Povsed, kjer je prišlo do takih sestankov, so se v razpravi pričadevali dogovoriti, kako bi kongresne sklepe oživljavljali na svojem terenu. Lahko rečemo, da so bile take debate prav koristne. Do sedaj so bili najboljši sestanki v Škofiji Loka, na Jezerskem, pri Sv. Ani, v Sovodnju, Selcah, na Blebu in Jesenicah, v Domžalah in drugod.

Težje je v oddaljenih in hribovskih vasih, kjer nimajo niti radijskih sprejemnikov niti časopisov. Člani SZDL tam malo vedo o sklepah beografskega kongresa in o preimenovanju Ljudske fronte v SZDL. Se bolj žalostno je, da se ponekod občinski odbori še premaž zavedajo svoje naloge in osnovnim organizacijam ne nudijo tistega, kar bi lahko. V večini občin vseh gorenjskih okrajev so bila razen masovnih sestankov občinska posvetovanja frontnih aktivov o vsem novem in zamujenem. V Radovljici je n. pr. tako posvetovanje lepo uspelo. V ustavnosti Društva prijateljev mladine že vidimo prvi uspeh. V Domžalah je SZDL strnila vse množične organizacije v povečanju zanimanja za politično življenje. Zadnje tedne imajo dobro obiskana redna politična in gospodarska predavanja, pa tudi v lastno krajevno politično problematiko se spuščajo. V večjih krajih so obravnavali nedelavnost nekaterih odbornikov in jih zamenjali z boljšimi, bolj delavnimi.

Zal ni povsed tako. Dobrih občinskih posvetovanj ni bilo v Besnici, Žabnici, Mavčičah in Smledniku. Nezadovoljivo je tudi stanje v osnovnih organizacijah mesta Kranja, kjer še niso imeli masovnega sestanka, na katerem bi razpravljali o IV. kongresu LFJ. Več pa diskutirajo o teritorialni razdelitvi osnovnih organizacij. Nekateri občinski odbori so tudi precej birokratični. Zanimiv primer je občinski odbor v Gorenji vasi, ki je na sestanek vabil člane odbora iz dve ur-

zornosti SZDL. Frontovci se pridno udeležujejo prostovoljnega dela zlasti v Tunjicah, na Perovem in v Palovičah. V Tržiču so se člani SZDL posebno uveljavili na zborih volivev, ko so razpravljali o mestnem družbenem planu in postavljali koristne predloge.

Po vsem tem je videti, da je Socialistična zveza delovnega ljudstva skoraj povsed na Gorenjskem precej delavna, ne moremo pa se izogniti vtišu, da se njene organizacije ponekod premalo posvečajo pravemu političnemu delu. Ponekod SZDL sama opravila tisto, kar bi lahko storili drugi, n. pr. ljudskoprosvetni in delavska prosvetna društva na kulturnem in zbori volivev na gospodarskem in komunalnem področju. Ko paži prvenstveno na gospodarstvo in ljudskoprosvetno delo, često pozablja, da je in ostane predvsem politična organizacija. In prav politično delo se ji včasih iznika. (Nemara je znalo to-le: Ko so na nekem masovnem sestanku SZDL govorili o nekaterih predlaganih komunalnih delih, so nekateri menili, da mora te naloge same Fronta tudi izvesti, namesto da bi jih predlagala in podprla na zboru volivev ali pri ljudskem odboru.) Če bi bilo povsed dovolj intenzivno politično življenje, v Mengšu in v nekaterih krajih kamniške o-kolice ne bi tu in tam doživljali na videz nebogljih znakov klerikalizma.

V zadnjem času so komunisti na vsem Gorenjskem pričeli mnogo več delati v SZDL. Zelo pozitivna izkušnja iz predkongresnih tednov je, da je stanje zelo ugodno povsed tam, kjer so osnovne organizacije Zveze komunistov značilno prenesti svojo dejavnost na osnovne organizacije SZDL.

POROČILO O OBČNEM ZBORU OSS V KRAJU

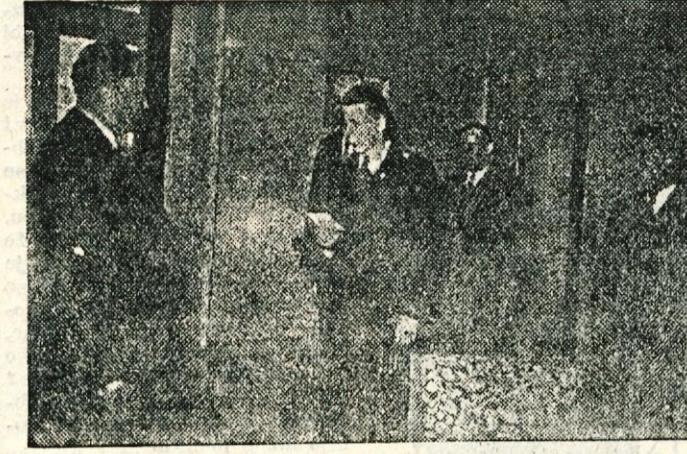
ZANEMARJANJE MANJŠIH SINDIKALNIH PODRUŽNIC

Okoli dve sto delegatov sindikalnih podružnic kranjskega okraja se je v nedeljo zjutraj sestalo na redni letni občni zbor, da se na osnovi enotnih izkušenj pogovore o nadaljnem delu in izvolijo novo okrajno vodstvo. Po izvolitvi vseh komisij in drugih formalnosti je delo besed predsednik Košir, ki je skupio s poročilom podal pregled dela sindikatov. Sledila je večurna razprava, ki je skupno s poročilom pokazala, da delo sindikatov ne gre podcenjevati, prav tako pa tudi ne slabosti, ki jih je se vedno preveč.

Sindikalne organizacije so v preteklem letu mnogo storile, da se delavsko upravljanje čim bolj uveljavijo. Ti napori so bili stopnjevani zlasti v času tekmovanja, ki ga je razpisal Republiški svet, tako da so mnogo podjetja tedaj prejela zasluzeno priznanje: Iskra, Sava, Tiskarna, Inteks, IBI, Pletečna, LIP, BP Tržič, Gorenjska predilnica, Triglav ter trgovska podjetja Kokra, Tkanina, Obutev in Puščarna. Da ta trud res ni bil zmanjšan ali pa celo le prazna hvala, nam potrjuje tudi zaključni gospodarski računi podjetij, ki so optipljiv dokaz življenjske sposobnosti organov delavskoga upravljanja.

Ze mnogo manj pa se lahko sindikalne podružnice pohvalijo z utrjevanjem demokratičnih odnosov v kolektivih. Tovariš Košir je v referatu žal samo naštel nekaj primerov sa-

Maršal Tito častni občan Zminka

V nedeljo, 19. aprila dopoldne je predsednik republike tov. Tito sprejel tovariše Blaža Habjana, Jožeta Berganta, Staveta Javorška in Matevža Platiša, ki so ga obiskali kot delegati obč. Zminka, da mu izročijo diplomo častnega občana in ga pozdravijo v imenu občanov. V daljšem razgovoru se jim je tovariš Tito zahvalil za počastitev in jih zaprosil, da zminškim občanom izroči njegove pozdrave.

Sveti še precej nesamostojni

Sestanek predsednikov občinskih ljudskih odborov kranjskega okraja - Načela pri določanju davčne osnove

Pretekli teden je bil pri Okrajnem ljudskem odboru v Kranju sestanek predsednikov vseh vaških občinskih ljudskih odborov. Sestanek je vodil podpredsednik OLO in predsednik Gospodarskega sveta tov. Dušan Horjak. Obranavali so predvsem tri stvari: delo svetov pri občinskih ljudskih odborih, investicije po letosnjem okrajnem investicijskem načrtu in osnovna načela dokončne odmere davkov za leto 1952 v kranjskem okraju.

DELO SVETOV

O prvem vprašanju so poročali vsi navzoči predsedniki. Ugotovili so, da so v nekaterih občinah sveti še precej nesamostojni ali pa, itakor je primer v Mavčičah, — ne delajo. Ponekod je bilo v delu svetov za zdravstvo in socialno politiko opaziti sorodniško v podobno pristranskost, kadar je šlo v njihovem sklepanju za gmotne koristi. So tudi občine, v katerih ljudski odbori ne vedo dosti o delu svojih

svetov in na sejah ne obravnavajo njihovih poročil. Njihovo delo je preveč ločeno od ustreznih svetov pri Okrajnem ljudskem odboru. Zato so sklenili, da se bodo odslej na okraju sestajali kar predstavniki zadnjih svetov, ne pa predsedniki občinskih odborov, če bodo obravnavali vprašanja s področja gospodarstva in komunalne dejavnosti ali prosvete in kulture ali s področja socialne politike in zdravstva. Dogovorili so se tudi, da bodo

o dslej tudi tovariši iz okrajnih svetov prisostvovali sejam svetov po občinah in jim pomagali.

LETOŠNJE INVESTICIJE

V diskusiji so poudarili, naj občine sedaj, ko je že pričela gradbena sezona, razvijajo res vso iznajdljivost, si priskrbijo gradivo in delovno silo in pričinijo z delom. O pripravah in začetnih delih obveščajo okrajni gospodarski svet. Pri gospodarskem svetu je poseben »štab za okrajne investicije«. Ta vsak teden pregleduje poročila in potem sprošča denarna sredstva, če meni, da so priprave dobre izvedene in da bo denar koristno izrabljeno.

DAVČNA ODMERJA

Na koncu so govorili o načelih, ki bodo vodili okrajni in občinske gospodarske svete v dokončni odmeri kmečke dohodnine za leto 1952.

Znano je, da bodo v vsej Jugoslaviji kmetovalci obdavčeni po katastru in ne več po vsa-kokratnem dejanskem dohodku. To bo vneslo precejšnjo stalnost in sigurnost v kmečko proizvodnjo. Vendar je tudi znano, da so obstoječi katastri silno zastareli in izkazujejo čisto druge kulture, kot so v resnicici. Katastri še ne bodo hitro urejeni. Zato se nitij sedaj ne bomo mogli držati katastra, pač pa se mu bomo vendarle nekako približali. Davčno osnovno bodo gospodarski organi določali po površinah posameznih kultur, ki so služile za določanje katastrskega donosa. Ves okraj so že razdelili v tri rajone in za vsakega sestavili posebno lestvico za določanje hektarskega donosa. Prvi rajon je nižinski in obsega vse Sorško polje in druge ravne dele Sorške in Poljanske doline in njim podobna območja. Tretji rajon obsega hribovsko kmečko posestva. Razlike so precejšnje. Za njive je n. pr. katastrski donos na 1ha v nižinskem rajonu od 60 do 70 tisoč, v srednjem od 40–50, v višinskem rajonu pa od 20 do 25 tisoč dinarjev.

Pri gozdovih bodo upoštevali oboje — prirastek in dohodek, t. j. razliko do čistega izkuščka, če prej odstjememo režijske stroške.

Tako bo dokončna odmera dohodnine za lansko leto izvedena v popolnem skladu s predpisi, ki bi veljali tudi za katastrsko določanje. Okrajni gospodarski svet je določil zgoraj omenjene lestvice na podlagi dolgoletnih izkušenj.

Iz vsebine

Rojstvo Kokrškega odreda

Jesenice se bodo razvile v pomembno turistično središče

O netočnih davčnih prijavah

Majdičev otok — končno last ljudstva

Besnica se prebuja

Obiskal nas je pevski zbor »Emil Adamčič«

Spomini na slavne dni

Občinski praznik v Begunjah

Vrata so se odprala...

Drobne vesti — S sodišča — Tedenska kronika

Kotiček za žene in pionirje — Podlistek

INICIATIVA ČAKANJA

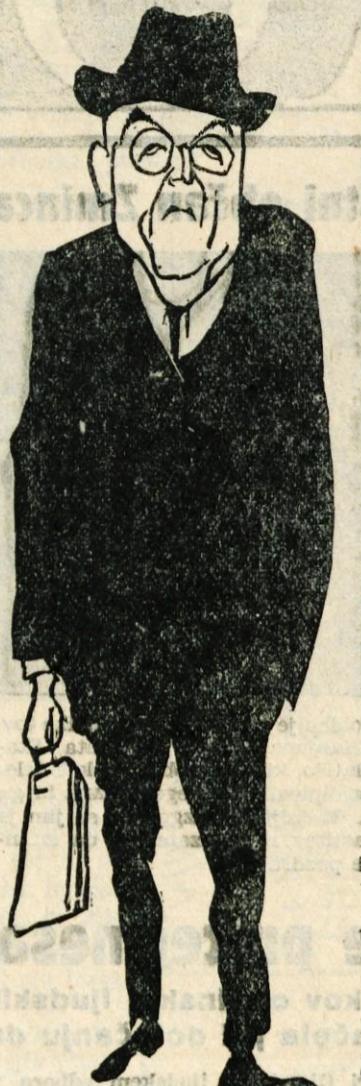
Radio Peking je v neki svojih oddaj izrazil prepričanost, da bo kmalu prišlo do podpisa premirja na Koreji. Neka severnokorejska radijska postaja je celo objavila, da bo premirje podpisano okrog 20. junija. Izmenjava ranjenih in bolnih vojnih invalidov napreduje, kakor so se dogovorili. Vse to vpliva upanje, da bi konec korejske vojne utegnil pripeljati do olajšanja svetovnega položaja, iz katerega bi resnično lahko izšel mir. Seveda je vse predvsem odvisno od Rusije.

To je v znatenosti izjavil 16. aprila jasno povedal ameriški predsednik Eisenhower. S tem je iztrgal iniciativo iz rok Sovjetske zveze, ki je v zadnjem mesecu s svojo »mirovno ofenzivo« spet in spet presenečala svetovno javnost, pa vendar obdržala prave moskovske zunanjepolitične cilje zavite v temo. Glasno je zastavil vprašanje: »Kaj je Sovjetska zveza pripravljena storiti?« Naj bo odgovor kakršen koli že, jasno naj ga slišimo!« Rotil je, da človeštvo ne more več nadaljevati po poti, na katero je krenilo po zadnji svetovni vojni, in navedel zelo efektne podatke o tem, kaj vse bi ljudje lahko imeli, če bi se odrekli nezasilščim tekmi v oboroževanju. Končno je našel vprašanja, pri katerih naj bi Moskva s čisto konkretnimi dejani počakala, kolikšne so njene mirovne pretenzije. Omenil je vojne ujetnike, ki so še od konca vojne v ruskih taboriščih sklenevti mirovne pogodbe z Avstrijo, nato pa še vrsto »točk«, kot »hiter pričetek političnih razgovorov o svobodnih volitvah v združeni Koreji«, zedinjenje Nemčije, neodvisnost vzhodnoevropskih držav, razročitev in zagotovilo, da orožje s Koreje ne bo preneseno na druga azijska bojišča.

Zanimivo je, da se z Eisenhowervim govorom vsi strinjajo, povsem različno pa tolmačijo njegova nejasna, a silno važna mesta. Za nekatere so omenjene »točke« le želje, za druge pa zahteve in celo prvi pogoji za sklenitev korejskega premirja. Republikanski senator Smith je celo zahvalil sklep, da bodo ZDA obnovile sovražnosti, če Severna Koreja v 14 dneh po sklenitvi premirja ne bi dovolila komisiji OZN prostega gibanja po njenem ozemlju.

Tudi ameriški zunanjini ministri John Foster Dulles je dal pred dnevi podobni izjavni, ki sta optimiste neprjetno presestili, čez čas pa je pojasnil, da je treba doseči predvsem premirje.

T o je tudi mnenje britanskih krogov. W. Churchill je pozdravil Eisenhowerovo iniciativo. Važno je, da je opozoril, naj ne pričakujejo, da bi sovjetska politika tako kmalu odgovorila na ameriško pobudo. Videti je, da je hotel omiliti »točke« ameri-

John Foster Dulles

škega predsednika, ki je dejal, da v njegovih besedah ni zasledil nobenega izzivanja. Nemara Churchill razume bolje od Amerikancev, da Sovjetska zveza z ene strani ne more opustiti svojih dolgoročnih agresivnih ciljev, po drugi pa se bo pojavi. Zdi se, da ima Velika Britanija precej drugega gledanja na nekatere vprašanja, ki jih je omenil Eisenhower, zlasti glede Daljnega vzhoda. Tega angleški predsednik vlade ni jasno povedal bržas zato, ker meni, da je mnogo bolje poučarjati tista gledišča, v katerih se zahodne države ne razhajajo. Po njegovem mnenju je treba pokazati slogo, nepomirljivost pa ohladiti z iniciativo čakanja.

Upamo, da nam bralci ne bodo zamerili, ker zopet načenjamemo davke. O tem se je že toliko pisalo in govorilo, da človeku že preseda. Žal pa kaže, da še vedno ni dovolj in še dalj casa ne bo. Kaj gre zopet?

Pisali smo že, da se pripravljajo nov način odmerek za letošnje leto, da bo odslej veljal kot osnova katastrski dohodek. Toda pomanjkljivi katastrski izračuni, ki so že zastareli, praktično izključujejo možnost, da bi se jih posluževali. Treba se je bilo odločiti za izdelavo novih, kar pa zahteva nekaj časa, če naj bodo temeljiti in točni. Menimo, da je bolje malo počakati, kot pa hiteti in izdelati nekaj površnega, kar bi jutri zahtevalo novih popravkov.

Vedno smo priznavali, da je bilo pri odmeri davkov dosti pomanjkljivosti in celo zlorabljanj. Trudili smo se, da bi se stvar čimprej uredila in vsakdo, ki je količaj resnicoljuben, bo moral priznati, da je že marsikaj bolje. Toda, ali je mogoče nekaj izboljšati, če se le ena stran trudi?! Ali je mogoče pravilno odmeriti davke, če pa se nešteči trudijo, kako bi prikrali dejansko stanje? Kako naj komisije pravilno obdavčijo vsakogar, če pa dobi lažne podatke?

Pri pregledu davčnih prijav za leto 1952 je Uprava za dohodek OLO Kranj ugotovila, da je 90 odstotkov vseh prijav, ki so jih poslali obrtnik, gostilničarji in ljude prostih poklicev, — netočnih, pomanjkljivih in celo lažnih. Kaj sedaj storiti, da ne bo krivic? Je morato izpolnjevanje državljanjskih dolžnosti? To je navadno varanje, ki je po zakonu kaznivo!

Poglejmo najprej žage! 26 lastnikov sploh ni poslalo prijav, od vseh ostalih pa je le 6 točnih. Krajevne davčne komisije bodo morale same določiti dohodek in promet na osnovi primerjave z drugimi podobnimi žagami. Vse netočnosti in krivice, ki se lahko zgodijo, naj lastniki kar sebi prispejo. Posebno poglavje pa je pri žagah prometni davek, ki je bil ali nepravilno zaračunani pa sploh ni bil. Skoraj noben žagar ga ni odvedel!

Podobno je z mlinarji. Ti so poslali naravnost smešne prijave. Franc Ahlin iz Cerkelj pravi, da sploh nima nikakega zasluba, Agata Bajt iz Sovodnja 315 din, Jernej Lampret iz Žirovskega vrha 50 din pri 4 mesecnih mletja, Franc Jelenec iz Bukovščice 850 din, Rudolf Seljak iz Todaž 2000 din pri 8 mesecnih mletja itd. Mar so mislili, da jim bo kdo verjetno napomisliti, da iz usmiljenja meljejo?

Mnogi mizarji pa žive kar pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.682.— din. Luka Toporiš iz Srednje vasi pri Goričah je prehranil svojo petčlansko družino s 23.000,—, enako podjeten pa je tudi Fr. Fajfar iz Sp. Brnikov, kateremu je bilo dovolj 19.400 din in 7 arov vrtja za enako število ust. Takih je še in še.

Preveč bi bilo, če bi navajali toliko primerov po vseh strokah. Poglejmo le tu in tam še kakake: Čevljar Janez Žepič iz Križev ima 8-člansko družino,

pa trdi, da ni nič zaslubi. Koča Franc Strel s Trate pri Gorenji vasi s 6 člansko družino ne je imel lani le 5.600 din zasluba. Kolar Peter Peršič ima 3 člane družine in 78 arov zemlje, zaslubi pa je 2.6

Majdičev otok - končno last ljudstva

Kdo od Kranjčanov ne pozna »Majdičevega otoka«, le-te zelenega gaja, ki leži severozahodno od savske elektrarne, med glavnim strugo Save in kanalom. Otok leži takoreč sredi Kranja in predstavlja idealen prostor za javni park, razne športne naprave, otroška igrišča in drugo. Zato ni čudno, da so že pred vojno marsikateri napredni Kranjčani predlagali, da se otok od-kupi ali razlasti in uporabi v temenje. To pa seveda ni bilo mogoče, ker je otok posevala znana bogataška družina Majdičevih in ta najlepši zeleni prostor Kranja uporabljala izključno v zasebne namene.

Po zadnjem vojnem pa je z zmagom ljudske revolucije že vse kažejo, da bo »Majdičev otok« vendarle prišel v last in uporabo delovnega ljudstva. Leta 1946. je ob agrarni reformi okrajna agrarna komisija v Kranju že izdala odločbo o prehodu otoka kot kmetijske površine v agrarni sklad. Toda tedaj so Majdičevi pri vseh mogočih forumih žilavo dokazovali, da otok pravzaprav ni kmetijska površina, ampak del elektrarne, kateri je otok neobhodno potreben za vzdrževanje jeza kanala in drugih električnih naprav. Tedaj so namreč bili še sami lastniki elektrarne. Uspeli so, da je okrožna agrarna komisija razveljavila prvotno odločbo. Tako so Majdičevi kot nekmetje poleg 5.5 ha po zakonu pripadajoče kmetijske površine obdržali še ves otok, torej skupno preko 16 ha površine.

Leto dni kasneje pa je bila elektrarna nacionalizirana in z njo vred tudi pripadajoče površine. Zdaj pa so Majdičevi bliskovito zasukali plač in začeli prav tako spremno dokazovati, da je otok zgolj kmetijska površina, ki v ničemer ne služi že nacionalizirani

elektrarni. Uspelo jim je, da jim je pri dokončni določitvi nacionaliziranega premoženja ponovno pripadel skoro ves otok.

Toda zdaj so se Majdičevi vendarle vsteli. Pozabili so namreč, da zakon o agrarni reformi še vedno velja in da po njem nekmetje, to je ljudje, ki zemlje ne obdelujejo sami, ne morejo imeti več kakor 5 ha zemlje. Zato je prav te dni državni sekretar za gospodarstvo LRS izdal odločbo, da večji del Majdičevega otoka preide v splošno ljudsko premoženje. Tako je končno rešil dolgo pravdo za Majdičev otok v krajstvenih delovnih ljudi Kranja.

Majdičevi se s tem seveda ne bodo kar tako spriznjili. Nihče ne more zahtevati od njih, da bodo zdaj naenkrat boljši in naprednejši kot do sedaj. Ne bo jim odveč noben paragraf in nobena kljuka, samo da bi ovrgli to pravično rešitev. Zdaj bi naenkrat radi dokazali, da so pravzaprav kmetje, in da brez te zemlje sploh živeti ne morejo. Majdičevi, pa kmetje?

»Na vsaki mizi je pepelnik, pa ga večina gostov ne vidi ali noče videti. Kar naprej stresajo pepel in mečejo cigartne ogorke na tla. Kako naj potem držim obrat v redu? Dostikrat gostje po malomarnosti začijo prti in mizo! Ali se neki doma tudi tako obnašajo? Ali morda mislimo, da je v goštinstvu vse dovoljeno?«

»Še vedno je nekaj takih gostov, ki brez vsakega sramu, vprivoč drugih gostov pljujejo na tla, čeprav je v bližini pljuvalnik.«

Nato sem slišal, kako se posamezni gostje spozabijo na pravilno streženje osebju, kar je tako mučno. Nekateri pobegnejo, ne da bi poravnali račun. Tu in tam zmanjka pripor, peplnik in drugo.

Nekateri gostje imajo čudo-vit smisel za razvedrilo. Za zavaro režejo drugim krvate. Seveda to vsem ni po volji.

V preteklem letu sem bil v Žireh. Tam sem vprašal tujca, ki je bil na letnem oddihu, o njegovih vtiših. »Veste, je dejal, najbolj me je navdušilo, kako lepo in pristrano pozdravljajo tukaj otroci vsakega tujca.« Ker je bilo to prvo, kar mi je povedelo, smatram, da je bil to njegov osnovni vtip iz tega kraja. Vendar, ko sem šel po cesti, sem bil priča, ko neki gost, ki je bil tudi tam na dopustu, ni odzdraval skupini otrok, ko ga je pozdravila. Kot da ni slišal. Ali ni to slabe spričevalo o kulturnosti tega človeka?

Mislim, da sta pravilna rast in razvoj našega gostinstva precej ovisna tudi od kulturne stopnje gostov, zato bi želel, da se v tisku pogosteje razpravlja o napakah gostov in s tem nanje vpliva. J. D.

KAJ NAJ DELA SINDIKAT

(Nadaljevanje s 1. strani)

Želite, da se vedno ni dovolj razumevanja za delo izven tovarne, na terenu, kar potruje dejstvo, da Svobode še niso prevzele vseh članov razformiranih SKUD-ov.

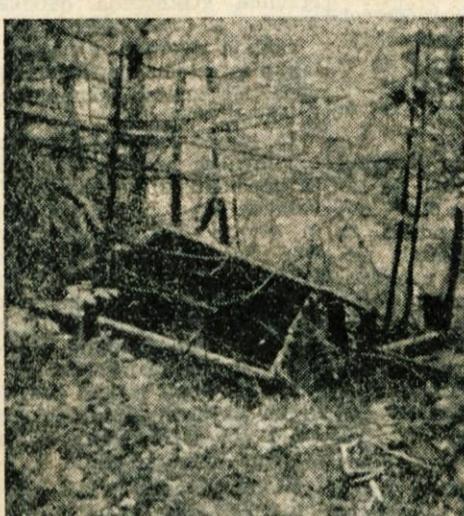
Še o mnogih vprašanjih so razpravljali na zboru, vendar o vsem ni mogoče spregovoriti zaradi pomanjkanja prostora. Ne bo pa odveč, če omenimo nerdenosti ob samih volitvah, čudno se zdi človeku, da zbor ni opustil starši pravil o kandidiranju. Izvoljena je bila komisija, ki je sama izdelala pre-

dlog in še to le za toliko kandidatov, kolikor jih je treba izvoliti. Prav je imel neki delegat, ki je pripomnil po izglasovanju liste z dviganjem rok, da so nadaljnje volitve nepotrebljive. Vsak naknadno pripisan član s strani posameznikov ne bi imel dovolj glasov. Še po daljšem prigovaranju je obvezal predlog, da se kandidatna lista dopolni z novimi predlogi. Res da nihče ni imel nič proti tistim, ki jih je predlagala kandidatna komisija, toda tak princip kandidiranja so opustile že več ali manj vse organizacije, ker ni dovolj demokratičen.

Nato je bil izvoljen 43 članski plenum, nadzorni odbor in delegati za republiški kongres.

so ga v Begunje, kjer so ga kasneje ustrelili kot talca.

Ob napadu je izginil Eko Kropelj. Sele kasneje se je ugotovilo, da je takoj po bitki odšel v Kranj na Gestapo.

Ostanki bunkra obveščevalne službe Kokrskega odreda v potočju Javorje nad Sv. Ano

Ceta je doživelova svoj ognjeni krst. Mogli bi reči, da ga je dobro opravila, če pomislimo, da so jo sestavljali večinoma novinci brez kakršnih koli vojaških izkušenj, in da je bila vrhu vsega še izredno huda zima.

Težak položaj, v katerem se je ceta znašla, je že ob prvem napadu očistil njene vrste. Nekateri so obupali in odpadli, drugi pa so vztrajali, jekleneli in sprejemali v svojo sredo nove in nove borce. (Omenjenega Krofela seveda ne moremo štetiti med omamljivce. Kakor bomo kasneje videli, je prišel v partizane s čisto določenimi nameni.) Prvi je iz cete na Visokem pobegnil vodnik Jože Ropret, bivši jugoslovanski oficir.

S seboj je odnesel tudi puško s 50 naboji. Za njim so pobegnili še štirje. Položaj v četni je bil s tem Nemcem dobraba poznan, zato so še naprej kovali načrte, da za vsako ceno še pred pomladjo uničijo četo. Veli so, da spomladi, ko skopni sneg, s partizani ne bodo imeli lahkega posla.

Za nekaj časa je moral Kokrska četa izpremeniti svojo taktiko: razdelila se je v 3 grupe. Prva, ki jo je vodil vodnik Janko Martinjak, se je zadrževala v Polici, kjer je uživala močno oporo pri kmetu Kvedru. Druga grupa je odšla pod vodstvom Janeza Zlatev v Trboje h kmetu Roglu. Tretjo skupino je vodil Milan Rožanc na sektorju pod Smarno goro. Tako so Nemci izgubili sled.

Se preden se je četa razdelila, se ji je pri Valentinu Kokalju na Visokem pridružilo več novih borcev, ki so prišli preko Save iz Cankarjevega bataljona: Franc Šiška iz Kranja, Ivan Zupanc s Primskovega, Alojz Hrovat iz Begunje, Karel Kravcar iz Krizev in neki Svagelj. Četa je spet štela 31 mož. Vsi novi borce so prišli skozi Senčur s pomočjo Antona Stefeta. On jih je tudi pripeljal. Takrat je stanoval pri družini Valentina Kokalja in pri sosedu Ledrarju na Visokem in si zdravil rane, ki jih je bil dobil v Poljanski dolini. Pri Kokalju je bila stalna partizanska javka. Tam se je s komandirjem čete Bečanom sestajal tudi tovarš Tone Dolinšek.

19. februarja je pripeljal Stane Bečan na javko k Antonu Stefetu v Senčur nekega novinca iz Tržiča. Eden od borcev iz Kokrske čete ga je potem prišel iskal. 22. februarja se jima je pridružil še 16 letni Janko Pipan, sin sekretarja tamkajšnje celice KPS. Komaj so prišli iz vasi, jih je napadla nemška patrulja. Novinca iz Tržiča je ranila in ujela, druga dva partizana pa sta se umaknili. Čez nekaj časa so novinca ustrelili kot talca.

Prav v ta čas najtežje situacije sodijo tudi velika izdajstva v Kranju in okolici, ki so osvobodilnemu gibanju prizadejala ogromno škodo. Izdane so bile skoraj vse organizacije OF in KPS. Izdajalec Kumerdaj in še

BESNICA SE PREBUJA

Izletniška točka, ki ima vse pogoje, da se razvije v priljubljen turistični kraj

Pred dobrim mesecem smo je z občasno močno nagrizel, so nikom. Prav do prve svetovne vojne je bila ta jama zelo obiskovana. V njej so krasi kapnikni in zato bi bilo prav, da se ta naravna lepota spet odpre. Razen tega je Besnica izhodišče za številne izlete v kraje, znane po svojih zgodovinskih spomenikih in naravnih krasotah.

Tudi z gradnjo ceste železniške post. Besnica—Besnica so že pričeli. Ko bo cesta zgrajena in prihodnje leto podaljšana še do Podnarta, bo predstavljala glavno prometno živo na desnem bregu Save.

Šoferji in pijača

V zadnjem času je bilo v ravnojškem okraju več težjih avtomobilskih nesreč. Za večino teh nesreč so krivi vinjeni šoferji. Ljudje se upravičeno zgražajo nad tako očitnim razsipanjem družbenih imovin, saj gre škoda v milijone, razen tega pa je ogrožena varnost prometa.

Izrazit primer skrajne malomarnosti pri opravljanju svoje službe je primer Karla Beguša, šoferja tovarne »Plamen« iz Krop, ki je bil zaradi ogrožanja varnosti prometa že večkrat kaznovan, sedaj pa spet kaže na sodbo — ki bo gotovo ostrešja kot dosedanje — ker je pretekli mesec zakril težjo prometno nesrečo. Ko je s težkim tovornim avtomobilom prevažal deske razrdite barake iz Dražgoš v Krop, je zaradi pisanosti za krmilom zaspal, samo sebi prepucščeno vozilo pa je strmoljal v dolino in se večkrat prevrnilo. Človeški žrtev sicer ni bilo, čeprav sta bila na avtomobilu še dva delavca, le šofer je dobil lažje telesne poškodbe. Materialna škoda pa je ocenjena na pol milijona dinarjev.

Ko so v medicinskom institutu preiskali šoferjevo krije, se je pokazalo, da je bil v njegovi krvi koncentriranega 2,4% alkohola, medtem ko je skrajno dopustna mera le 0,5 procenta.

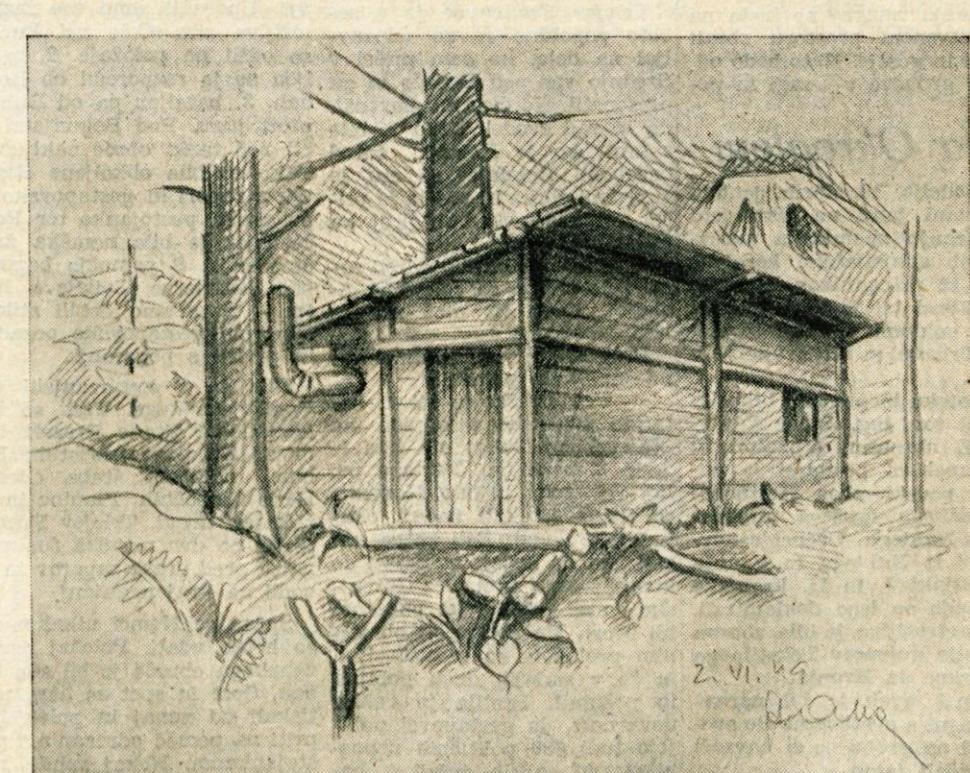
Del škode, ki je na ta način nastala, bo sicer moral povrniti šofer — seveda vpravljajoči se v pravno verjetno doplatiti kolikor je potreben. Tudi sicer bo bil treba temeljito obnoviti in reparirati strojni park. Sredstva, s katerimi podjetje razpolaga, niti izdaleka ne morejo zadostovati za temeljito preosnovno.

Ljudski odbor mestne občine je iz finančnih prispevkov tržiških podjetij dovolil pomagal v gradnji novega podjetja. Tudi Okrajni ljudski odbor je v letu 1952 obživil, da bo pomagal z denarnimi sredstvi, vendar se ta obljuba do sedaj še ni uresničila.

Delovni pogoji so nevzdržni. že leta 1950 je Okrajna inšpekcija za delo zaradi nehigiensnosti prostorov nameravala ustaviti obratovanje. Razširitev podjetja je nujna tudi za splošne koristi našega gospodarstva. Pilarske izdelke danes v veliki količini uvažamo in zanje plačujemo precejšnja devizna sredstva. Če bi se podjetje vsebovalo v novo poslopje, bi lahko povečalo svojo proizvodnjo za 6 krat in še več in tako precej ublažilo veliko povpraševanje na tržišču.

je vračal po stranski stezi v vas na nek sestanek, so ga pripadniki nemške žandarmerije nenadoma napadli in ujeli. Odpeljali so ga v Kranj in kasneje v Kamnik, kjer so ga nečloveško mučili. Črnih ni niti be-

Dapisuite
v „Glas Gorenjske“

Skica prvotne oblike čevljarske delavnice Kokrskega odreda nad Počivalom nad Tržičem

Zaradi izdajstva so Nemci 24. februarja zjutraj ob 5. uri obkobili tudi hišo, v kateri sta stanovala Anton Stefe in njegov sin Franc. Našli niso nikogar, ker sta bila že oba v ilegalu. Ko se je Anton Stefe tri dni kasneje

sedice. Po neznotnih mukah si je sam vzel življenje.

(Se nadaljuje)

SPOMINI NA SLAVNE DNI

26. aprila 1943 so se sestali na Martinj vrhu delegati vseh gorenjskih SKOJ-evskih orga-

Zasilni izhod iz tehnike Gorenjskega vojnega področja

nizacij in se pogovorili o udeležbi mladih komunistov v Narodnoosvobodilnem boju in o tem, kako bi v borbo pritegnili čimširše plasti vse mladine. To je bila prva pokrajinska kon-

ferenca SKOJ-a za Gorenjsko. Prinesla je bogate plodove. V dalnjem toku bojnih let je gorenjski mladi rod neštetočkrat pokazal, da je vreden imena Titove mladine.

V nedeljo poteče 10 let od prve pokrajinske konference. Mladina kranjskega okraja si je ta dan izbrala za svoj praznik. Odslej ga bo proslavila vsako leto. Za nedeljo tečejo samo še zadnje priprave, ki jih vodi iniciativni odbor pri občinskem komiteju LMS v Železnihi.

V soboto zvečer bodo prišle v Železnike patrulje, nakar bo ob tabornem ognju kulturni spored. Sodeloval bo SKUD in mladinski pevski zbor.

V nedeljo dopoldne ob devetih bo na Martinj vrhu zbor preživelih delegatov prve pokrajinske konference SKOJ-a. Na kraju, kjer je bila, bodo odkrili spominsko ploščo. Okoliške šole bodo nastopile s skupnim kulturnim programom. Pel bo pionirski pevski zbor. Sledilo bo rajanje. Popoldne se bo svečanost spet presnela v Železnike.

V nedeljo bo odprta spomin-

ska razstava, ki bo prikazala udeležbo gornje Selške doline v narodnoosvobodilnem gibanju. Razstavljeni bodo predmeti, fotografije in dokumenti, ki pričajo o neštetih junastih v trpljenju, o žrtvah in zmaghah prebivalstva Železničev, Martinjvrha, Češnjice, Zalega loga, Sorice, Podlonka in drugih tamošnjih naselij.

Kot poročajo, bo za ta dan obnovljena tudi tehnika Gorenjskega vojnega področja v neposredni bližini Martinj vrha, tako da bo lahko na ogled vsem gostom, ki se bodo udeležili pomembne proslave.

Proslava, ki se je bo udeležila mladina vsega kranjskega okraja, — in ne samo kranjskega! — bo lep uvod v razgibano kulturno-umetniško in telesnozgojno dejavnost mladinskih organizacij v maju, »meseču mladosti«. Že v prvem tednu maja bo, kakor smo že poročali, mladina šenčurjanske občine priredila celo vrsto nastopov. S svojim programom je lahko za zgled drugim vaškim osnovnim organizacijam LMS.

Seveda bomo pa še videli, kako bo svoj program tudi uresničila. V nedeljo bo odprta spomin-

Besedilo ali izgovarjava

Rad bi pojasnil bistven neporazum o nekem važnem, načelnem in za sodobno gledališko ustvarjalnost vobče kar programatskem vprašanju; samo zato tu javno odgovarjam na zadnji odstavek B.-eve kritike; drugače ne bi polemiziral, ker ne čutim prav nobene hude misli ali prizadetosti miti zase, miti za ustano.

Prijatelj B. namreč ni prav razumel moje vmesne pripombe o slogu in jeziku v moderni dramatiki (»Pota moderne drame«, Naši razgledi II/7, eksposé na razčlumbeni vaji za »Tramvaj Poželenje«). Niti jaz, niti kdorkoli v PG nikdar ni skušal »iz nuje napraviti vrlino«, niti nisem »tem igralcem na razčlumbeni vaji dokazoval nepotrebnost Zupančičevega odrškega govorja«, kar bi bilo — mimo grede povedano — razvidno celo že ob natančnem branju objavljenih odlomkov, temveč sem govoril o nečem docela drugem: o stilistiki dialoga, ki se poslužuje tudi »nepravopisnih« besed, žargonu in slangu, zlasti pa (to sem celo poučaril!) o besedinem redu, o strukturi stavka, ki ga je treba pri pisani in prevajjanju dramatiskih besedil približevati strukturi govorjene namesto pisane besede.

Nikakor pa ne gre tega zahodka spravljati v zvezo z vprašanjem čiste, razumljive in pravorečne diktije. Vsi v PG — pomislite, celo jaz! — prav dobro vemo, da je potrebna čista, jasna in razumljiva izreka, saj ima stavki velikega pisatelja svoj ritem in melodijo... Toda govoril sem predvsem o moderni drami in sicer o njenih konverzacijskih sestavinah; logično je, da zahteva moderna retorična tirada drug slog kot vsakodnevni pomenek, a zoper drugačnega kot Cankarjev jezikovne umetnine ali Shakespeareva poezija.

Sami prav dobro vemo, da je diktionska tehnika (ki ni toliko vprašanje pravorečja ali dialektov, temveč v prvi vrsti redkih vaj ni nič čudnega. Tudi repertoar pesmi je bil prilagojen pogojem, pod katerimi

1.—3. maja vsi v Mežico!

Pred desetimi leti so se dvingli sinovi Pece in Drave k oboroženemu uporu. Pod poljstvom Staneta Rozmana so 3. aprila 1943 osvobodili Mežico. Letos 1., 2. in 3. maja se bodo udeleženci teh zgodovinskih dogodkov sešli na proslavni Mežici, na katero bo prislo

več sto zamejskih Slovencev iz Slovenske Koroške. Dolžnost nas vseh, ki nas vežejo spomini na Koroško, je, da bo ta proslava mogočna manifestacija. Iz Kranja in Jesenic vozita v nedeljo posebna vlaka preko Celovca. Informacije dajejo turistična društva.

ko povedal, kaj vse so izražali veseli obrazzi izmučenih zapornikov, ko so se odpirala vrata celic, druga za drugimi!

Za čustva takrat nismo imeli časa. Pred nami je bila na dvorišču ogromna skupina oboroženih gestapovcev, nas pa je bilo le 22! Tovariš, ki so odklepali celice, so zagledali precej znanih obrazov. Izbrali so nekaj prekaljenih zapornikov, jih hitro oborožili in postavili na stražo pred Nemci, ki so takrat že odlagali orožje.

Vse je šlo gladko. Z novim orzjem so se oboroževali za boj sposobni zaporniki in že so morali v bitko.

Takrat nam je pomagalo takratne nemške policijske postojanke. Malo prej smo Nemcem zagrozili z letalstvom in se na nebu pojavili »titovci«, jugoslovanski lovci, ki so takrat ravno napadali nekaj nemški transport ali kaj.

To je zadostovalo. Gestapovski komandant je izjavil, da predaja sebe in vso postojanko z zaporji. Po dnevnih pogajanjih je 4. maja skupina 22 partizanov z zastavo prišla do glavnih vrat zaporja. Odprla so se in na cesto je stopil nemški komandant.

Hitro smo postavili nekaj zased, ker se nismo vedeli, ali morda Nemci le ne pripravljajo kakše zahrbnosti. Vse se je hitro odvijalo. Bili smo vsi napeti. Bilo je točno pol treh, ko so se odprla vrata, ki peljejo z dvorišča v glavno poslopje. Odprla so se za vedno. Nemški komandant je opravil poslednje. Partizanu je izročil vse ključe, naročil, naj se umaknejo vse nemške zasede, ki so varovale postojanko pred nemškimi policistov z vso »vsebinou«.

Partizanska roka je odklepla vrata za vrati. Kdo bi lahko

»človek« namesto »človek«. V resnici pa sem zagovarjal v nekaterih konverzacijskih prioritih sodobne drame stavki (n.pr.) »Lahko prideš noter!« namesto stavka »Zdaj že smete vstopiti!« ali »Bi rekel, da si se spet napilih, à?« namesto papirnatega »Sodim, da si zopet postal prevzet«.

Samo toliko — da bodo pojmi jasni in razumljivo razgledeni tudi nestrokovnjakom, ki bero najine članke.

H. Grin

Pevski zbor »Emil Adamčič« nas je obiskal

Prijetno sem bil presenečen, ko sem v nedeljo ob pol enajstih dopoldne stopil v doma polno dvorano Sindikal doma v Kranju. Ko sem namreč pred dnevi bral na lepketu, da bo v nedelje dopoldne koncertiral v Kranju pevski zbor »Emil Adamčič«, sem se nehote spomnil na propadlo literatno matinejo... In sem se zmotil!

Zbor sestavlja učitelji in profesorji iz vseh krajev Slovenije. Vsaka dva meseca se zberejo za dva — tri dni na vaje in ko naštudirajo program, gostujejo z njim širokom Slovenskem. Nastopa v Kranju ozroma v Cerkljah sta bila šele med prvimi, nedvomno pa med najuspejšimi dosedanjimi koncerti. Zbor se je osnoval januarja in je dosedaj dvakrat nastopil v Ljubljani, po enkrat pa v Trbovljah, Celju in Ptaju.

Navdušenje, s katerim je občinstvo v Kranju sprejemalo vsako pese, je zgovoren dokaz, da je prireditve prav lepo uspela. Pevovodji Jožetu Gregorcu je vsekakor uspelo ostvariti soliden in discipliniran kollektiv. Seveda je bilo tu in tam čutiti, da manjka glasovne skladnosti, kar pa spriča tako redkih vaj ni nič čudnega. Tudi repertoar pesmi je bil prilagojen pogojem, pod katerimi

Pod tem naslovom smo čitali 28. marca t. l. javno kritike delovanja IZKUD-a »Jože Rozman« v Smledniku in upravljanju doma. Ker je iz članka razvidno, da pisec zelo dobro pozna delo prosvetne, smatramo, da njemu nismo dolžni odgovor, pač pa javnosti.

Glede preureditve prosvetnega doma smo ponovno vprašali za svet strokovnjake. Dobili smo odgovor, da razširitev ni primeren, obenem pa bi bilo treba tudi celino stran zasukati za 40 stopinj proti jugu, ker oder v sedanjem položaju ni ustrezen. To bi zahtevalo stroške, ki daleč presegajo zmogljivost društvene blagajne. Zato bi prej želeli tovariško pomoč in oporo, kot neumestno kritiko.

Notranjost doma smo skušali opremiti tako, da na obiskovalca napravi ugoden vtis. Kako nam je uspelo, govore številna gostovanja okoliških društev in obiski občinstva.

Oddaja dvorane v najem je lahko le celodnevna in ne dnevna. Najemino računamo po predpisih.

15. marca, ko so dvorano hoteli invalidi, je bila že oddana za popoldansko gostovanje. Invalidom smo holeti pomagati in smo se obrnili na upravo šole, naj ona odstopi prostor. Kljub temu pa so prišli v dom in sicer zjutraj, ko nanje nismo računali in zato tudi nismo zakurili. Menimo, da do razburjenja prav gotovo ne bi prišlo ob topi peči v soli. Invalidi bi prav lahko pokazali malo več razumevanja za postopanje uprave doma.

Zasluzijo javno grajo — toda kdo?

IZKUD »Jože Rozman«

Deseti brat uprizorjen v Domžalah

V kratkem času so igralci domžalske »Svobode« že petkrat z uspehom uprizorili Jurčevskega »Desetega brata« na domaćem odru. Vse predstave so bile domala razprodane.

POJASNILO

Uredništvo Glasu Gorenjske zagotavlja, da članka »Za stanovanje gre v Tržiču«, ki je izšel v 13. številki našega lista, ni napisal tov. Ciril Murnik.

Na Okroglem

V nedeljo, 19. aprila je bila pri znani jami na Okroglem pri Kranju spominska svečanost ob enajstletnici herojske smrti 12 pripadnikov Kokrške čete. Zbral se je 2000 ljudi, ki so se poklonili padlim tovaršem. Prisotni so bili svojci vseh padlih.

O poteku in pomenu bitke je govoril tov. ing. Janez Perovič. Z ubranimi otožnimi in partizanskimi pesmimi je nastopil pevski zbor Kulturno-umetniškega društva »Dobra« iz Naklega. Učenci osnovnih šol iz Naklega in Kranja ter dijaki I. in II. kranjske gimnazije so lepo deklamirali. Zelo pretresljiva je bila zborna recitacija gojencev Tekstilnega tehnikuma iz Kranja.

Skupni grob je bil naravnost zasut s cvetlicami. Po svečanosti na grobu so si navzoči ogledali jamo.

Lepo je, da so se partizanski dni spomnili tudi kranjski pionirji, saj so bili na nedeljski proslavi na Okroglem pionirski odredi vseh kranjskih šol.

PO VASEH IN MESTIH GORENJSKE

Iz Domžal

TVD »Partizan« je te dni dokončno očistilo razvaline bivšega sokolskega doma, ki so do zdaj stale v središču mesta. Prostor bodo preuredili v letno telovadnišče.

Podjetje »Alko«, ki se bavi z žganjeku in proizvodnjo domačih likerjev, je začelo z adaptacijo delovnih prostorov. Popravili bodo tudi pročelje tovarne z Ljubljanske ceste, kar je bilo res že nujno potrebno.

Uspelo glasbeno produkcijo so imeli v soboto v godbenem domu učenci glasbene šole iz Domžal in Mengša. Poslušalec je bilo precej. Vsi so bili zadovoljni z izvajanjem mladih glasbenikov.

Iz Jarš

V nedeljo, 19. t. m. je gostovalo v sindikalni dvorani »Induplati« pevsko društvo »Lipax« iz Litije. Goste je pozdravil predsednik TTV »Partizan« dr. Jerovc. Spored koncerta je obsegal 15 umetnih in narodnih

GASILSKI KOTIČEK

Preteklo nedeljo, 19. aprila je bilo plenarno zasedanje Gasilske zveze LR Slovenije v Ljubljani. Iz poročil, podanih na tem zasedanju, povzemamo, da je prostovoljno gasilstvo na področju Slovenije v pretežni večini izpolnilo svojo dolžnost ter očuvalo več sto milijonsko vrednost ljudskega premoženja.

Pri izpolnjevanju požarne varnosti pa je imelo dokaj težav, zakaj ponekod nimajo ugodnih vodnih razmer, drugod nimajo sodobnega gasilskega orodja in opreme, tam spet primanjkuje cevi itd. Pomanjkanje cevi je najbolj pereče. Stare so izrabljene in bi po vseh pravilih morale služiti samo še za gasilske suhe vaje, novih pa si društva ne morejo nabaviti, ker je kapaceteta tovarne v Jaršah premajhna, da bi krila potrebe vse države. Zato so skušali letos nekaj cevi uvoziti in tako kriti vsaj najnovejše potrebe prostovoljnega gasilstva. Društvo priporočamo, naj od opreme nakupuje najprej cevi in šele potem delovne obleke oz. paradne uniforme.

Govora je bilo tudi o izpolnjevanju kadra v Gasilski šoli v Medvodah. Letos naj ne bo društva, ki bi ne imelo vsaj dveh podoficirjev z dovršeno gasilsko šolo v Medvodah, kjer se gasilci tehnično izpopolnijo in se usposobijo kot predavatelji in vzgojitelji gasilskega kadra.

Na zasedanju so obravnavali tudi prodajo srečka za gasilsko loterijo. Za sedaj je uspeh še kaj klavrn. Namesto predvidenih 10 milijonov din so se dolej stekli v blagajno Gasilske zveze Slovenije še 4 milijoni.

Naša naloga je, da prodamo vse srečke, ki so nam bile razdeljene ob prilikih revizij po društvi. Zato naročam društvo, da prevzete srečke čimprej obračunajo pri blagajni Okrajne gasilske zveze v Kranju, tako na ne bomo zadnjih med zadnjimi. S tem bomo tudi mi pripomogli k izpolnitvi namena, zaradi katerega je bila lotterija organizirana.

Viktor Bizjak

pesmi, ki so jih pevci dobro odpeli. Pohvaliti je dokaj lepo diktijo in intonančno čistost zborja. Med odmorom se je za pozdrav zahvalil predsednik »Lipek« tov. Rupnik. Obisk koncerta je bil zelo slab, kar meče slabo luč na Jaršane in njihove sosedje, ki niso cenili kulturnega truda Litijačanov. Dirlgentu in zboru pa vse naše priznanje.

G. V.

Iz Medvod

ZB v Medvodah priredi na 1. maj partizanski pohod v vas Studenčice, ki se je kot ena izmed prvih v medvodski kotlini dvignila v upor proti okupatorju. S tem nameravajo najlepše proslaviti naš delavski praznik.

Na predvečer praznika bodo začeli kresove na vseh okoliških hribih.

Petnajstega aprila ob 14. uri je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Ivana Premože v vasi Golo brdo. Do nevreče je prišlo zaradi neprevidnosti domače hčerke, ki je pod gospodarskim poslopjem kurila brzoparičnik, nad katerim je imel lastnik suhe deske in steljo. Gospodarjevo neprevidnost dokazuje tudi to, da je v neposredni bližini brzoparičnika zložil tudi drva in butare. Skupna škoda znaša cca 350.000 din.

Pri gašenju je sodelovalo medovoško gasilsko društvo z 19 člani, večidel mladinci, ki so bili zelo požrtovalni. Zaslužga, da se požar ni razširil tudi na stanovanjsko poslopje, gre prav njim.

Špacet ★ Špacet ★ Špacet

OBJAVA

Spored prvenstvenih nogometnih tekem za nedeljo 3. V. v Škofji Loki, igrišče »Ločnica«: ob 9. uri »Ločan« : »Gregorčič B«, službujoči Savnik.

V Kranju, igrišče »Korotana«: ob 14. uri »Korotan B« : »Projektor«, službujoči Peplak.

V Leskah, igrišče »Prešernica«: ob 16. uri: »Prešeren« : »Bratstvo«, službujoči Vovk. Na Bledu, igrišče »Bled«: ob 15. uri »Bled« : »Ljubelj«, službujoči Canjko.

S sodišča

Pred Okrajnim sodiščem v Radovljici se je pred nedavnim zagovarjala Antonija Aman, brezposelna šivilka iz Lesc, ki je lani trem neporočenim ženskam odpravila telesni plod. Zaradi nestrokovnega ravnanja so pri dveh nastopile težje posledice, takoj da sta se moral dalj časa zdraviti v bolnici. Amanova je bila že pred tem trikrat kaznovana. Tokrat jo je sodišče obsodilo na 1 leto in pol zapora.

Stefan Novak, delavec v Gradisu na Jesenicah, je poskušal pobegniti pri železniškem predoru na Hrušici čez državno mejo. Namero mu je preprečil organ KNOJ-a. Obtoženec se je pred radovljškim sodiščem zagovarjal, če da se je z očetom hudo sprl in da je oboženka vzgojno zanemarjeval. Tega je bil med begom pijan.

seveda sodišče ni moglo upoštevati kot opravičilo. Ker je obtoženec svoje početje iskreno obžaloval, mu je odmerilo doljši milo kazen: samo 4 meseca bo presedel za rešetkami.

Jurij Škreblin, soboslikar iz Radovljice, je v javnem lokalnu vzklikal proti Srbov in tako pokazal narodnostno nestrost. Obsoden je bil na 1 mesec zapora.

Ivana Šivic, gospodinjska pomočnica iz Žirovnice, je predlanskim in lani okradla 9 sodelavk v jeseniški železarni. Prisvojila si je skupno 400 ind. bonov, 6.160 din gotovine in 2 moški zapestni ur. Obsojena je bila na 10 mesecov zapora. Razprava je dokazala, da je bila na težjih poškodbah in močnimi krvavitvami.

Iz Mošenj

Pri nas je v začetku tega meseca z uspehom končal petmesečni tečaj za zdravstveno izobražbo ženske mladine. Tečaj je bil dobro obiskovan. Na njem so predavalci tukajšnji učitelji in dr. Anton Slivnik iz Radovljice, ki je tečajnice poslušal tudi ob mikroskopu v ambulantni v Radovljici. 9. t. m. so imeli tečajnice zaključne izpitite. V kulturnem domu v Mošnjah so priredile kulturno-zdravstveno večer, na katerem so nastopile v dveh igričah in imeli poljudno zdravstveno predavanje. 10. t. m. so v kulturnem domu predvajali zdravstvene filme. Te kinopredstave je organiziral Okrajni odbor RK v Radovljici. Popoldne si je filme ogledala šolska mladina, zvečer pa odrasli. Obiskat je bil obisk zelo dober in vsi si podobnih filmov še želijo.

Iz Gorenje vasi

Gorenja vas je bila že od nekdaj znan letoviščarski kraj v Poljanski dolini, ki so ga radi obiskovali številni letoviščarji. Ta slovenski poiskuša Gorenja vas ohraniti še vnaprej, zato letos mnogi privatniki dokončujejo z gradnjo prijetnih in lepih stanovanjskih hiš, ki so jih začeli graditi lansko jesen. Prav tako je dokončno obnovljen kulturni dom v središču vasi. Vse to bo nedvomno privabljalo vse več letoviščarjev v naš prijetni kraj.

Iz Poljan

Občinski ljudski odbor bo v kratkem začel z gradnjo letnega kopalnišča ob Poljanski Sori. To bo zelo koristilo pospešitvi turističnega prometa.

Splošna kmetijska zadruga pa je začela graditi veliko zadržno poslopje za trgovino in skladnišča bodo še letos končali.

Iz Kamnika

Maistrova ulica na Šutni je že uravnanata in se zdaj veliko bolj zložno spušča proti Milnščici. Zgrajeno je trdno cestisce, ni pa ravno najboljše, da je posuto z golj z rečnim peškom, ker ga bo voda prehitro odplavila.

V keramični kemični industriji imajo že staro tradicijo v izdelovanju mila, znamke »Veronika«. Po tem milu je povsod veliko povpraševanje, da ga ni dobiti v maloprodajni mreži. Ne vemo, zakaj domači trgovci ne naročajo tega mila pri domačem podjetju?

Tovarno Titan je v ponedeljek obiskala skupina učencev vajeniške šole iz Kranja, v kateri so bili predvsem Kovinarji. Po pregledu proizvodnje v tovarni so se odpeljali še v Kam-

niško Bistrico, nakar so se vrnili domov.

Iz Mengša

Občinski odbor je začel z urejanjem novega katastra, kajti zadnji, star več kot 100 let, je zaradi velikih zemljiških sprememb medtem postal popolnoma neraben. Delo na njem je precej težko, bo pa končano še letos.

Stanje cest in mostov na področju občine se je v zadnjem času zelo popravilo, pred občinskim domom pa je zasajen drevorev.

Iz Loke

V marcu se je dramska skupina DPD »Svoboda« na Trati pri Škofji Loki predstavila občinstvu z »Nušičeve komedijo »Sumljiva oseba«. To je že drugo delo, katerega je naštudirala ta mlada skupina, mlada po ustanovitvi, saj deluje še tri meseca, mlada pa tudi po igralskem kadru: vsi igralci, razen ene izjeme, so začetniki. Igra, ki jo je gledalo vkljub pozni ur precej ljudi, je predvsem po zaslugu režiserja tov. Lojzeta Novinca dobro uspela in dokazuje, da so

igraci znatno napredovali od februarja, ko so zaigrali Golarjevo »Vdovo Rošlinko«.

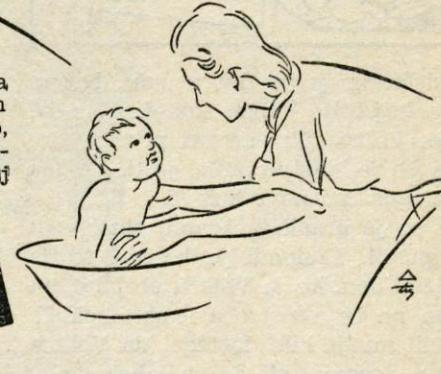
Tovariš Novinc v Ladislav Tovorniku nista imela lahkega dela pri pripravljanju igre, saj so vsi nastopajoči pobrani kar s ceste. Njima gre zahvala, da tega gledalčevko nima opazilo. Res je bilo še nekaj pomankljivosti, ki jih je stalni obiskovalec gledališč lahko opazil, vendar pa le-te niso bile tako velike, da bi motile. Srečko načelnika je oblikoval tov. Tovornik, ki je v tej igri vsekakor najbolj blestel, zadovoljili so pa tudi Janez Ogriz v vlogi pisarja Žike, Terkaj kot Djoka, dalje Milisav, birc Joza ter oba kmeta. Tovariš Novinc se je uveljavil kot režiser in masker. Na oder je postavil vrsto tipov, ki so tudi na zunaj ustrezali svojim vlogam. Vprašanje scene je bilo zadovoljivo rešeno.

Omenil sem že, da je bila »Sumljiva oseba« kvalitetnejša kot prejšnja igra, kar nam vlaže upanje, da se bo dramska družina »Svobode« pod večo roko režiserja Novinca lepo razvila. Pri njenem pionirskem delu ji želimo čimveč uspeha!

O. M.

FINO PERILO

je prav tako občutljivo, kot nežna dojenčkova koža. Pranje s slabim milom napravi periļ veliko škodo, ker se hitro raztrga. Če boste uporabljali terpentinovo OVEN milo, tedaj ne imejte bojazni.

Tudi to je za vas

DEŽURNA SLUŽBA

Dežurno zdravniško službo na območju Ljudskega odbora mestne občine Jesenice ima od 20. do 27. aprila dr. Evgen Vauken, bolnica Jesenice. Obisk na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej urji bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALISČE

Prešernovo gledališče, Kranj: Torek, 28. aprila ob 16. uri: Miroslav Krleža, »V agoniji«. Red Inteks.

Sreda, 29. aprila ob 16. uri: Miroslav Krleža, »V agoniji«. Red Tiskanina.

Nedelja, 3. maja ob 19. uri: Drago Gervais, »Za stanovanje gre«. Izven.

KUD Dobrava, Naklo:

gostuje v nedeljo, 26. aprila ob 19.30 uri na Kokrici in v sredo, 29. aprila ob 20. uri v Stražišču s Kreftovo dramo »Celjski grofje«.

KINO

Kino »Storžič«: do 28. aprila amer. barvni film »Na otoku s teboj« s tehnikom »Tit« v Londonu. Matineja v nedeljo, 26. aprila ob 8.30 uri »Na otoku s teboj«. Predstave: ob delavnikih ob 16., 18. in 20. uri, ob nedeljah ob 15., 17., 19. in 21. uri. V soboto, 25. aprila ob 20. uri v nedeljo, 26. aprila ob 10. in 21. uri nemški barvni film »Žena mojih sanj«.

Mestni kino »Plavž«: do 24. do 26. aprila amer. barvni film »Tereza«. Predstave v petek in soboto ob 18. in 20. uri, v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldne matineja istega filma. Vstopnina 10 din.

Mestni kino »Radio«: do 24. do 26. aprila angl. film »Mandy«. Predstave v petek in soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri. V nedeljo dopoldne matineja istega filma. — Vstopnina 10 din; 27. aprila ameriški film »Tereza«; 28. in 29. aprila ameriški film »Zmagana nad temo«. Predstave ob 18. in 20. uri.

Kino Domžale: do 26. aprila ameriški film »Veliki grešnik«; 29. do 30. aprila italijanski film »Nočni taksi«.

Mestni kino Kamnik: do 28. aprila ameriški film »Človek z divjega zapada«; 29. aprila do 1. maja franc. film »Umor v filmu Človek z divjega zapada«.

Kino »Svoboda«: od 24. do 26. aprila ameriški kovbojski film »Človek z divjega zapada«.

Inventar za špererijsko poceno prodam. Naslov v upravi lista.

Krnčar Lovro, Šofer iz Predaselj št. 62 pri Kranju, preklicujem obrekovanja, ki sem jih širil o bolezni Nograšek Marije iz Predaselj št. 78.

Preklicujem sindikalno izkaznico, Ana Grašič, Gorenja Sa-

va 36.

Preklicujem izgubljeno sindikalno izkaznico, Frančiška Kunc, Planina, blok Tiskanine.

OBJAVE

V nedeljo, 26. apr

GORENJSKI PIONIR

Razrednica priopoveduje

Malokatera knjiga nam pove razrednica znala radirati in gozd na Kukovnici. S seboj sem vzel vrečo, da bi tam nabrala smrekovih češarkov. Ko sem lezla po bregu, sem jih kar precej videla pod smrekami. Mislila sem si: Mama jih bo res vesela, ko jih prinesem domov. Hitela sem jih nabirati in devati v vrečo, ki je bila kaž morda celo v dobre.

Kako bi se nam s tem prikupila! Videla bi, da nič več ne trepečemo pred njo, temveč da jo božamo z ljubečimi pogledi.

Razrednica bi rada videla vse tako srečne, kakor so tisti učenci, pri katerih se vrstijo sami boljši redi. Hudo ji je, da mora biti prav ona tista, s katere pomočjo se zapečati usoda marsikaterega učenca.

Ljudmila Štrukelj,
Radomilje pri Kamniku

Spet smola

Nekega popoldne sem šla v gozd na Kukovnici. S seboj sem vzel vrečo, da bi tam nabrala smrekovih češarkov. Ko sem lezla po bregu, sem jih kar precej videla pod smrekami. Mislila sem si: Mama jih bo res vesela, ko jih prinesem domov. Hitela sem jih nabirati in devati v vrečo, ki je bila kaž morda celo v dobre.

Tekla sem po prazno vrečo in jezna odhitela domov.

Maria Avsec

Medved Marko je bil dobra duša. Nič ni vprašal, zakaj bodo Volkcu kokoši. Kar dal mu jih je. Volkec jih je vesel prinesel domov. Oče jih je hlastno pričel jesti, Volkca pa spet nagnal po nove kokoši.

Volkec se je branil in branil, stari volk pa ni popustil. Prelomil je besedo, ki jo je dal še isti dan, ko je Volkcu obljudbil, da mu potem ne bo več treba krasti kokoši. Kdo ve, ali mu je bilo do tega, da Volkca spremeni v roparja, ali da na lahek način pride do slastne hrane, ta stari lenuh!

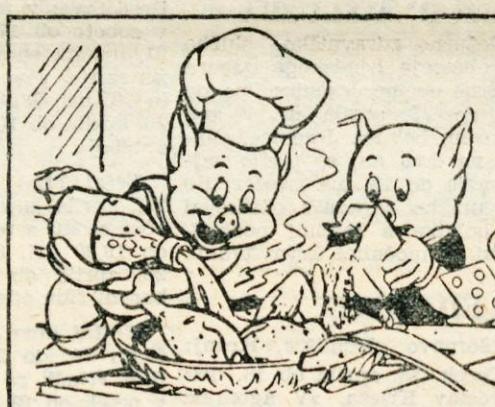
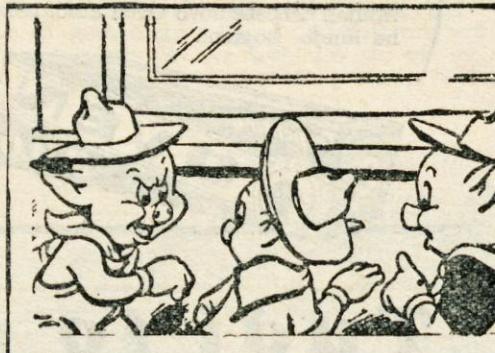
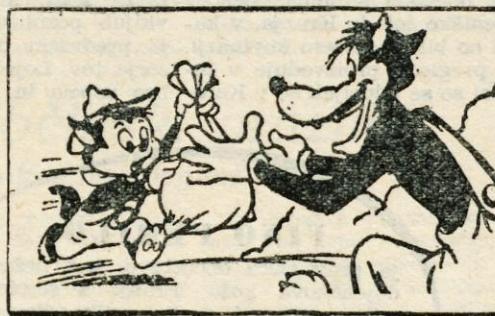
Ves prizor so skozi okno opazovali Volkčevi prijatelji, trije mladi prašički. Strašno so bili taborniki jezni, da starina tako ravna z njihovim tovarišem. Potem pa so sedli in pričeli premisljevati, kaj bi ukrenili, da Volkca obdržijo na poti dobrega pionirja.

Ves potrt, utrujen in razjokan je odšel Volkec mimo njih. Spet je moral po kokoši.

Najstarejši prašiček je bil najpametnejši. Ime mu je bilo Pujsi. Tudi zdaj je bil prvi. Tole je predlagal svojima bratom:

»Kupimo nekoliko lepih, rejenih kokoši in jih skuhajmo na najbolj gospodski način. Prav dobro jih zabelimo, da bo res sit tisti, ki jih bo jedel!«

Pujskom je bila misel všeč. Z velikim veseljem so spekli tri velike kokoši
(Dalje prihodnjic.)

Nekaj za naše žene

Enakopravnost je tudi stvar vzgoje

Socialistični družbeni red je priznal ženski iste pravice kot možu. Teoretično je torej boj za enakopravnost pri nas zaključen. Praktično pa se še marsikado ni znebil starega gledanja na žensko in pojmovanja njenje družbenega vloge Poglejmo samo v družine, kjer sta mož in žena zaposlena. Ko pride žena iz službe, mora skuhati kosoši, počistiti stanovanje, prati, likati itd., medtem

pa marsikateri mož brez slabe vesti prebira knjige ali kaj pozbodenega. Prav nič ga ne peče ti prahu, pomesti, zakrpati novest, da ženi ne pomaga, češ gavice in zakaj bi dekleče ne saj je to, kar žena dela — žensko delo.

Žena je torej sedaj dobila pravico do uveljavljanja v družbenem življenu, do sodelovanja v proizvodnji, ni se pa razbremenila pri hišnem poslu. Že torej dvojno zaposlena, kar vsekakor ne dokazuje — enakopravnosti.

Najbrž še tako tehtno dopovedovanje starejšim možem, ne bo spremeno nihovega pojmovanja žene in njenega dela, zakaj staro naziranje je v njih vse preveč zašoreninjeno. Poizkusimo pa vsaj naše zanamke rešiti preobremenjenosti in v družini manjvrednega položaja!

Že v najnežnejših letih prijajamo tako dekllice kakor deč-

vso družbo.

ZANIMIVOSTI

POŠIRNEM SVETU

Najhitrejši vlak na svetu bo imela v kratkem Italija. Dolgo pot čez Apeninski polotok bo prevozil v 8 urah. Povprečna hitrost tega električnega vlaka bo 160 km na ur.

Umeten dež je pred nedavnim padal nad Torinom. Eksperimentatorji so spustili v zrak balone. Pri eksploriranju le-teh se je sprostil specialni prah, ki je povzročil obilen deždalec naokoli.

Zenski oddelki v državni pomorski akademiji so pred nedavnim osnovali v Pakistanu. Pakistanska dekleta bodo zapustila akademijo kot oficirji.

Daily Mail javlja, da je Eva Spencer iz Brightona v Veliki Britaniji **z 48 leti rodila — trojčke**. Vse tri deklice so ostale žive. Dosej v medicinski kroniki še niso zabeležili podobnega primera.

124 letni Kitajec Fu Cai je pred nedavnim v veliko začudenje vseh zmagal na tekmi v sečnji lesa, čeprav se je tekme udeležilo tudi večje število mlajših ljudi. Zmagovalec vključno izredno visoki starosti še vedno normalno dela.

Najvišjo žično železnico gradijo v francoskih Alpah. Proga se začenja v višini 2.300 metrov, od koder se povzpne skoraj navpično na 3800 m visoke grebene, pokrite z večnim ledom in snegom. Kabina nove žične železnice bo težka okoli tisoč kg. Hkrati bo moglo vanjo 50 ljudi. Vlekel jo bo jeklen kabel s premerom 57 cm. Vožnja po 3.100 m dolgi progi bo trajala 25 minut.

V Veliki Britaniji tudi krave lahko pošiljajo po pošti, je pred nedavnim izjavil pomočnik britanskega poštnega ministra Gummons pred Spodnjo zbornico, na vprašanje, kaj vse pride v poštev za poštni promet. Sleheni državljan, ki se iz kakršnegakoli vzroka ne more vrniti domov, a se še spominja svojega naslova, gre lahko v najbližji poštni urad in zahteva, da ga pošta dostavi — domov. Britanska pošta opravlja tudi roje čebel, pijsake, bube sviloprejke pa tudi krave in pse, če imajo le-te verigo okoli vrata in niso preveč napadnali(!)

Ceremonial ob kronanju kraljice Elizabete II. bo stal nič več in nič manj kot 200 milijard dinarjev. Za kronanje je naročenih 80 tisoč angleških zastav. Tako po Churchillovi izjavi, da bodo kronanje prenašali tudi televizijski aparati, je bilo naročenih tudi 100 tisoč novih sprejemnikov.

11 THEODOR STORM USTOBRBEC Prevedel Rudolf Kresal

Lizi je pokimala. „Toda, Pavel, midva sva potepuška človeka. Kaj poreko ljudje pri tebi doma?“

„Hudo bodo brusili jezik, Lizi!“

„In te ni strah tega?“

Temu sem se samo smejal.

„No,“ je dejala Lizi in glas ji je zapel kakor zvon, „če ga imaš ti — imam tudi jaz pogum!“

„Toda ali to tudi rada storиш?“

„Da, Pavel, če tega ne bi rada storila — in zmajala je s svojo glavico proti meni — veš, ne bi nikoli storila!“

„In, dragi fant,“ si je priopovedovalc segel v besedo, „kako človeka pri takih besedah pogleda dvoje črnih dekliških oči, to boš še skusil, ko boš nekaj let starejši!“

„Da, da,“ sem si mislil, „pa se celo dvoje oči, ki morejo izgagati mörje!“

„In kajne,“ je spet začel Paulsen, „zdaže tudi veš, kdo je Lizi?“

„To je gospa Paulsen!“ sem odvrnil. „Kakor da tega že nisem bil davno ugani! Saj še zdaj govorji srednjemensko in imaše zmerom črne oči pod lepimi obrvimi.“

Moj prijatelj se je smejal, medtem ko sem na tistem sklenil, da si bom gospo Paulsen, ko se vrneva v hišo, vendar še prav dodebla ogledal, ali je v njej še spoznati lutkarico Lizi. — „Toda,“ sem vprašal, „kje pa je stari gospod Tendler?“

„Dragi otrok,“ je odvrnil prijatelj; „on je tam, kamor pride dom nazadnje vsi. Tam na zelenem pokopališču počiva zraven našega starega Henrika; toda z njim je prišel

pogoj, da mora lutkovno gledališče z očetom Jožefom v njegov preužitek.

Potem sva se poročila; čisto na tihem; zakaj sorodnikov v bližini nisva imela; navorič je bil samo luški nadzornik, moj star prijatelj, kot poročna priča. Lizi je bila, kakor njeni starsi, katoliške vere; da pa bi to utegnilo biti ovira najini zakonski zvezi, nisva nikoli niti pomisliла. Prva leta je pa potovala k velikonočni spovedi v sosednje mesto, kjer je, kakor veš, katoliška občina; potem je skribi izpovedovala samo še svojemu možu.

Na poročno jutro je oče Jožef položil predme na mizo dve mošnji, večjo s stari miških trojčami in manjšo, polno kremniških tolarjev.

„Po tem nisi nič vprašal, Pavel!“ je dejal. „Toda tako povsem siromašna moja Lizi vendarle ni prišla k tebi. Vzemi tole! Jaz tega odslej ne potrebujem več.“

To je bil prihranek za največjo silo, o katerem je nekoč govoril moj oče, in zdaj ga je dobil njegov sin pri obnovi svojega podjetja čisto o pravem času. Seveda je Lizi oče izročil s tem vse svoje premoženje in samega sebe zaupal skribi svojih otrok; toda zato ni držal rok križem; spet je poiskal rezbarske nože in se izkazal korignega pri delu v delavnici.

Lutke in oder smo v zaboju spravili na podstrešje stranskega poslopja. Samo ob nedeljskih popoldnevinah je prinesel dol v svojo izbico zdaj to zdaj ono, pregledal žice in členke in snažil ali popravljal to in ono. Teda je stal zraven njega star Henrik in poslušal, kakšno usodo je doživel ta ali ona lutka, od katerih je skoraj vsaka imela svojo zgodbo; da, kakor smo tedaj zvedeli, je bil tisti, tako učinkovito narejen Jurček, nekoč celo snubač za svojega mladega izdelovalca, ko je snubil Lizino mater. Časih sta zaradi boljše ponazoritve tega ali onega prizora spravila v gibanje tudi žice; Lizi in jaz se večkrat stala zunaj pri oknih, ki so iz zeleni trate že kar prijazno gledala na dvojnič; toda stara otroka notri sta bila nadavno tako poglobljena v igranje, da sta gledalce opazila šele ob najinem ploskanju.